

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 2725/23

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט י' אלרון
כבוד השופט ע' גרוסקופף

העותרת: האגודה השיתופית החקלאית מתתיהו

נ ג ד

המשיבים: 1. מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה והשומרון
2. ראש המנהל האזרחי
3. יחידת הפיקוח של המנהל האזרחי
4. המועצה המקומית מודיעין עלית

עתירה למתן צו על תנאי

בשם העותרת: עו"ד מרים אלכסנדרה (סנדרה) אופינקרו
בשם המשיבים 3-1: עו"ד יונתן סיטון
בשם המשיבה 4: עו"ד מיכל רומנו ברטהולץ

פסק-דין

השופט י' עמית:

עניינה של העתירה בבקשת העותרת כי נורה למשיבים לבוא וליתן טעם "מדוע לא יפעלו להסרה מיידית של 7 מכולות אשר הוצבו באופן לא חוקי בתחומי השטח החקלאי אשר הוקצה לעותרת".

1. העותרת, האגודה השיתופית החקלאית מתתיהו, הינה מושב שהוקם בתחומיו של צו תפיסה צבאי 13/77 משנת 1977 (להלן: המושב). השטח הוקצה לחטיבה להתיישבות, והיא התקשרה עם האגודה החקלאית מתתיהו בהסכם להקמת מושב חקלאי. בשנת 2014, השטח מושא העתירה שויך מוניציפאלית למועצה המקומית מודיעין עלית (להלן: המועצה).

כנטען בעתירה, בליל ה-12.1.2023 נכנסו לשטח העותרת כ-20 משאיות הובלה, והחלו בפריקת מכולות בשטחה הצפוני. התושבים הזעיקו את משטרת ישראל, מה שמנע

את המשך פריקת המכולות, אך שבע מהמכולות שכבר נפרקו עודן מוצבות בשטח העותרת. לטענת העותרת, זו לא הפעם הראשונה שבה נעשית פעילות עבריינית בשטח. ביום 16.1.2023 פנתה העותרת למנהל האזרחי באזור יהודה ושומרון ולראש המועצה, בבקשה שיפעילו סמכותם מכוח תקנה 22 לתקנות בדבר העברת טובין (הובלת מבנים יבילים) (יהודה והשומרון), התשנ"ג-1993 (להלן: התקנות), ויפעלו להסרת המכולות – אולם פניות אלה לא נענו.

על רקע זה הוגשה העתירה שלפניי.

2. טענות העותרת הן כי המשיבים נוהגים בניגוד לחוק ובחוסר סבירות בכך שאינם פועלים ללא דיחוי למניעת ולהסרת הבניה הבלתי חוקית, ודאי מקום בו היא מצויה על שטח חקלאי וגורמים לעותרת נזקים כלכליים; וכי מוטלת על המשיבים כרשות מנהלית חובת המענה וחובת ההנמקה.

בד בבד עם העתירה הוגשה גם בקשה לצו ביניים אשר יקפא את מניין 90 הימים להפעלת סמכות המשיבים מכוח התקנות, ובהחלטתי מיום 4.4.2023 קבעתי כי "בשלב זה לא ראיתי ליתן צו ביניים כפי שהתבקש".

3. המשיבים 1-3 טענו בתגובתם כי דין העתירה להידחות מכיוון שהסעדים המבוקשים בה אינם אקטואליים עוד – נטען כי תקופת 90 הימים במהלכה ניתן להפעיל את הסמכות מכוח התקנות חלפה; ואף במועד הגשת העתירה לא היה גורם מוסמך שיכול היה להצהיר כי טרם חלפו 90 ימים ממועד הצבת המכולות בשטח, כפי שדורשות התקנות.

4. המשיבה 4 טענה בתגובתה כי דין העתירה בעניינה להידחות על הסף מכיוון שהתקנות מכוחן מבוקש הסעד לא מקנות לה כל סמכות לפעול. למעלה מן הדרוש, הוסיפה וטענה כי תא השטח מושא העתירה מצוי בתחומי המועצה, ולא בתחומי המושב; כי העותרת לא הניחה תשתית עובדתית לטענה כי יש לה זכויות בשטח; וכי למיטב ידיעתה של המועצה, השטח מושא העתירה נמצא בלב מחלוקת אזרחית ארוכת שנים בין המושב ובין חברת קרית ספר, אשר לא צורפה כמשיבה לעתירה.

5. העותרת ביקשה להשיב לתגובות המשיבים, ובתשובתה טענה כי המשיבה 4 הבהירה שהשטח מושא העתירה מצוי בתחומי השיפוט שלה, ומשכך עליה לפתוח בהליכים כנגד הבניה הבלתי חוקית שהוקמה במקום, גם אם לא מכוח התקנות; וכי

תגובת המשיבים 1-3 תמוהה שכן העותרת פנתה למשיבים במכתב ארבעה ימים בלבד לאחר הצבת המכולות בשטח, ואף הפקח הגזרתי ומשטרת ישראל הגיעו לשטח ותיעדו את המכולות, ועדיין לא נעשתה שום פעולה להסרת הבניה הבלתי חוקית. לבסוף, ביקשה העותרת לשנות את הסעדים המבוקשים בעתירה, כלהלן:

”א. בית המשפט הנכבד יתבקש להורות למשיבה 4 לבוא לנמק מדוע איננה פועלת לפתיחה בהליכי אכיפה תכנונית כנגד הבינוי הלא חוקי אשר הוצב בשטח החקלאי אשר יועד לשימוש העותרת;
 ב. העותרת תבקש מבית המשפט הנכבד להורות למשיבה 1-3 לנמק מדוע לא ייגרע מתחומי המועצה המקומית מודיעין עלית, השטח החופף לצו התפיסה 13/77, ויועבר לשטחה של המועצה האזורית מטה בנימין, כייתר שטחה של העותרת;
 ג. לבסוף, העותרת תבקש מבית המשפט הנכבד להורות למשיבה 1-3, להתחייב לפעול לפתיחה בהליכי אכיפה והסרה של הבינוי הלא חוקי בפרק זמן שלא יעלה על 6 חודשים, וזאת ככל והדבר לא יעשה ע”י המועצה המקומית מודיעין עלית.”

6. לאחר שעיינתי בעתירה ובתגובות לה, הגעתי לכלל מסקנה שהעתירה מיצתה עצמה במתכונתה הנוכחית, ועל כן, דינה להימחק.

בתשובתה לתגובת המשיבים, ביקשה העותרת לשנות את סעדיה המבוקשים בעתירה. בעוד שהסעדים אשר התבקשו בעתירה המקורית נסובו סביב התקנות והסמכויות המוקנות מכוחן בלבד, בסעדים החדשים לא ניתן למצוא ולו זכר לתקנות, ואף התווסף סעד שונה בתכלית שעניינו נוגע לשאלת הזכויות בשטח מושא העתירה. לא מצאתי להיעתר לבקשה לשינוי הסעד, שכן אין לפנינו ”תיקון עתירה” אלא ניסיון להגיש עתירה חדשה עם סעדים חדשים, השונים במהותם, ותוך התבססות על תשתית משפטית אחרת (ראו והשוו: בג”ץ 3831/19 התנועה למען איכות השלטון בישראל נ’ הוועדה למתן היתרים, פסקה 7 (31.07.2019)). משעה שהסעדים בעתירה אינם אקטואליים עוד, ואף העותרת מעידה על כך, הרי שדין העתירה להימחק.

7. למעלה מן הצורך, ובזהירות הנדרשת, יצוין כי מהעתירה ומתגובת המשיבה 4 עולה לכאורה שמדובר בסכסוך בעל מאפיינים אזרחיים, שעניינו בין היתר, הזכויות במקרקעין מושא העתירה. ככל שאכן מדובר בסוגיה אזרחית במהותה, המקום לבררה הוא בפני הערכאה האזרחית המוסמכת, ומכל מקום, מבלי להביע עמדה לגבי סוג ההליך המתאים או לגופה של המחלוקת, הגשת עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק איננה ההליך

המתאים להכרעה במחלוקת כגון דא (בג"ץ 5602/21 סיאם נ' משטרת ישראל, פסקה 6-7 (27.10.2021)). כידוע, בית משפט זה לא יידרש לעתירה מקום שבו עומד לרשות העותר סעד חלופי (בג"ץ 2996/21 העמותה לרווחת שיך ג'ראח נ' פקיד הסדר מקרקעין ירושלים, פסקה 9 והאסמכתאות שם (30.6.2021)).

8. סוף דבר – העתירה נמחקה. בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ"ד בסיון התשפ"ג (6.2023.13).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט